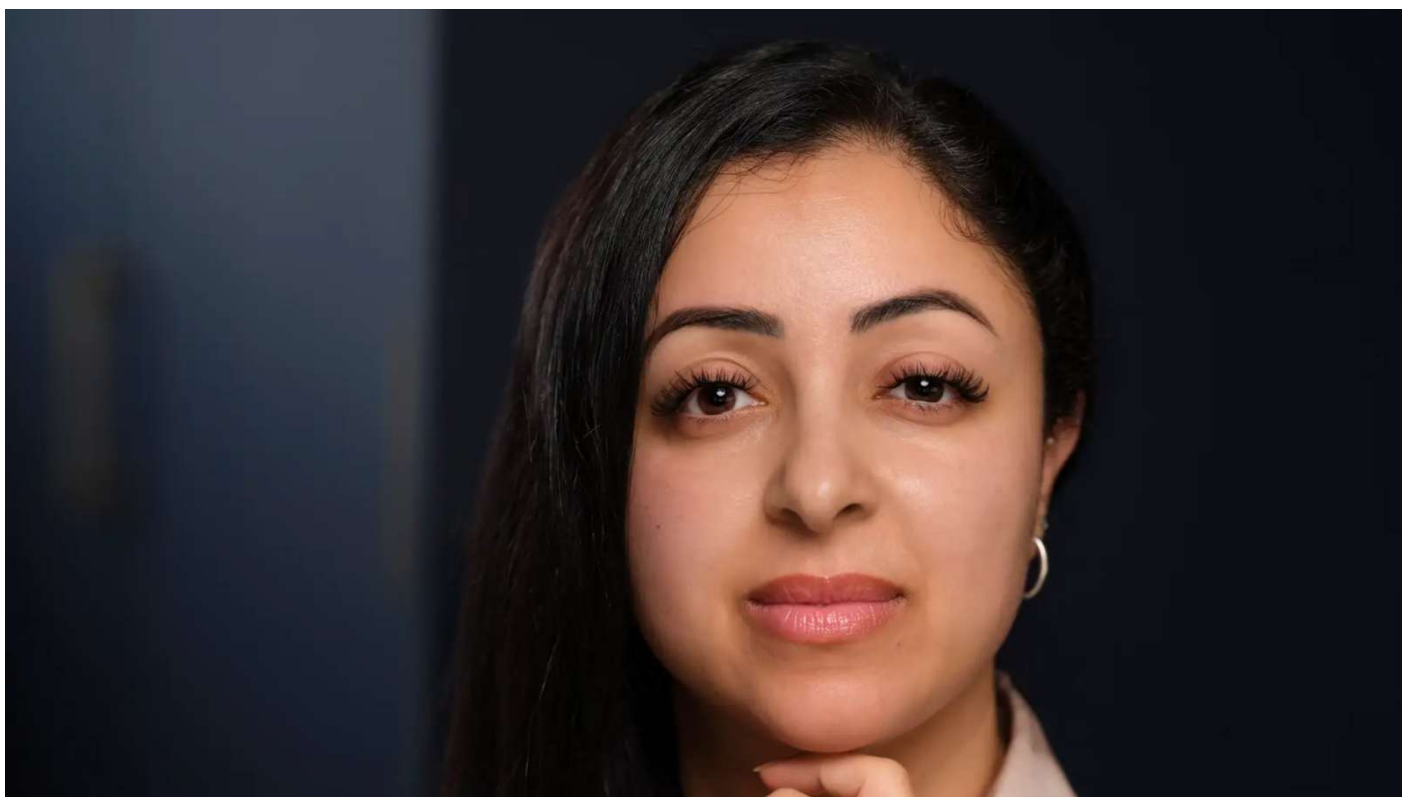

Linda Saneer fortæller dramatisk om at rykke sig fri af social muslimsk kontrol

Bogaktuelle Linda Saneer gør oprør mod den palæstinensiske traditions gamle kollektive værdier og vil i stedet være en moderne og fri kvinde, der kan stå i egen ret. Foto: Peter Nørby

FLEMMING KLOSTER POULSEN

30.08.2025

BØGER // ANMELDELSE – Linda Saneer fortæller i bogen *Søstermanifestet – mit opgør med social kontrol* om sin kamp for at blive fri, finde sine egne ben, stå i egen ret og leve efter sine egne værdier. Bogen giver et værdifuldt – og ofte rystende – indblik i brydninger og konflikter, som udspiller sig i de muslimske familier og ghettokulturer, hvor andengenerationsindvandrere vokser op.

Søstermanifestet – mit opgør med social kontrol

Forfatter: Linda Saneer

Forlag: People's

Udkom d. 21. august 2025.

Da Linda Saneer blev gift som 16-årig i et islamisk ægteskab, begyndte manden kort efter at slå hende. Linda Saneer klagede sin nød til en anden kvinde i familien, men kvinden sagde:

“Det er helt normalt. Jeg er også blevet slået en gang imellem og din far har garanteret også slået din mor. Du har bare ikke set det. Tag det nu helt roligt – det går over igen. Det er kun når de bliver sure, at vores mænd slår.”

Eksemplet er et ud af mange på, hvordan den sociale kontrol foregår i den palæstinensiske familie og kultur, som forfatteren Linda Saneer vokset op i Odense. Hun oplever den på sin egen krop i form af misbilligelse, irettesættelser, udskamning, social isolation, samtale med imam og altså i flere tilfælde vold. Kontrollen retter sig mod alle områder af livet: påklædning, fritid, veninder, uddannelse, seksualitet, kærlighed, ægteskab.

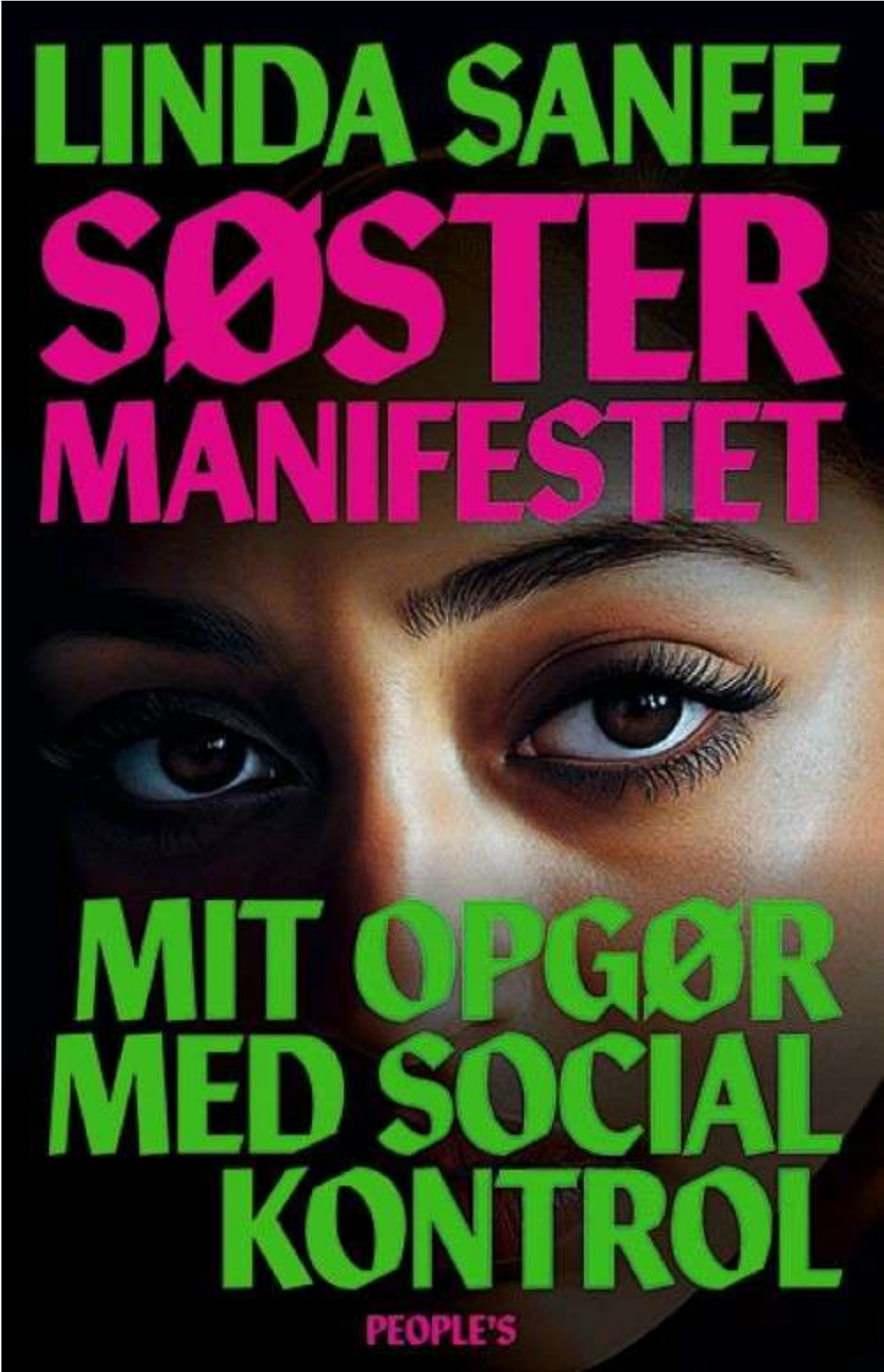
“Det er i sagens natur kun fra Linda Sanees vinkel, vi ser tingene. Men blandt andet i de højspændte ægteskabelige konflikter kunne det også være interessant at se mandens billede af situationen

Disse personlige oplevelser er udgangspunktet for Linda Sanees bog *Søstermanifestet – mit opgør med social kontrol*, som er en læseværdig selvbiografisk fortælling om kampen for at rykke sig fri, stå på egne ben, og om at finde modet til at leve et selvstændigt liv, hvor hun tør følge sine egne drømme.

Palæstinensisk kultur og danske værdier

Fortællingens 232 sider er holdt i korte, letlæste kapitler, som er skrevet i et levende sprog, så man hele tiden har lyst til lige at læse endnu et par sider.

Linda Saneer er født i 1988 i Libanon og kom som to-årig til Danmark med sin palæstinensiske familie og voksede op i Vollsmose i Odense. Hun blev religiøs opdraget, gik blandt andet i koranskole og var gennem sin barndom og teenageår stærkt styret af familiens æresbegreber og religiøse forventninger.

LINDA SANEE SØSTER MANIFESTET

MIT OPGØR MED SOCIAL KONTROL

PEOPLE'S

Men det skaber konflikter, både fordi Linda Saneer viser sig som en viljestærk datter, men også fordi familien er omgivet af et dansk samfund, der hylder værdier som selvrealisering og den enkelte ret til selv at bestemme over sit liv.

I bogen fortæller hun om sin kamp for at blive fri, finde sine egne ben, stå i egen ret og leve efter sine egne værdier. Bogen giver et værdifuldt – og ofte rystende – indblik i brydninger og konflikter, som udspiller sig i de muslimske familier og ghettokulturer, hvor andengenerationsindvandrere vokser op.

I dag er Linda Saneer 37 år gammel, uddannet finansøkonom, socialpædagog, familiebehandler og mor til to børn. Men vejen dertil har været en dramatisk og sej kamp og i bogen deler hun sin historie med andre kvinder i lignende situation. Som det hedder: “Når vi deler vores oplevelser, bryder vi stilheden og giver hinanden mod.”

Fortællingens svagheder

Det er en stærk fortælling, men den har også sine svagheder, som er nødvendig at være opmærksom på. Det er i sagens natur kun fra Linda Sanees vinkel, vi ser tingene. Men blandt andet i de højspændte ægteskabelige konflikter kunne det også være interessant at se mandens billede af situationen.

Det gælder for eksempel da Linda Saneer uden videre tager børnene med på en flere måneder lang udlandsrejse væk fra deres far. Som læser undrer jeg mig over med hvilken ret, hun gør det? Ikke fordi jeg tvivler på Linda Sanees oprigtighed, men fordi historien sine steder opleves som et partsindlæg uden at få et modspil fra manden. På den måde bliver det for nemt at fordele skyld og ansvar i egen favør.

Denne blinde vinkel ved fortællingen kunne jeg ønske, Linda Saneer var mere opmærksom på: at ligesom hun gør oprør mod en stærk familietradition, ligeså meget er hun selv et stærkt menneske, der maksimalt bruger sin magt, sin begavelse, sine muligheder som mor og kvinde for at nå sine mål og realisere sine egne ambitioner.

Tradition og modernitet

På trods af ovennævnte svaghed ved fortællingen, vil jeg alligevel klart anbefale den. Først og fremmest fordi den giver et værdifuldt indblik i de konflikter, der udspiller sig i de mellemøstlige ghettokulturer, som altså findes i Danmark.

Men også fordi Linda Sanees bog er skrevet på en klassisk konflikt mellem tradition og modernitet, mellem gamle og nye værdier, som også kendes inden for kristendommen.

Linda Sanee gør oprør mod den palæstinensiske traditions gamle kollektive værdier og vil i stedet være en moderne og fri kvinde, der kan stå i egen ret. Et langt stykke af vejen hylder hun moderne vestlige ideer om at “du fortjener at leve et liv, hvor du kan træffe dine egne individuelle valg og være den, du har lyst til at være.”

Samtidig ønsker hun dog ikke at overgive sig helt til velfærdssamfundets flade sekularisering og materialisme. Hun fastholder en åndelig dimension i sit liv og forsøger at forbinde moderne frihedsidealer med islamisk spiritualitet. Derfor tror hun stadig på Gud og ser islam som en kerne i hendes identitet, ligesom hun også beder og mediterer dagligt.

På den måde ønsker hun at frikende selve islam for de sociale kontrolmekanismer, hun har oplevet på sin krop. De skyldes alene kulturen som manipulerer islam budskaber. Religionen er derimod positiv, ja frisættende i hendes øjne.

Det er et vigtigt og spændende punkt, som jeg kunne ønske, Linda Sanee havde udfoldet noget mere. For det holder jo ikke at frikende islam for alt negativt. Islam har et problem med vold, som både Salman Rushdie og Naser Khader har gjort opmærksom på. Profeten Muhammed gik i krig for at udbrede islam, koranen legitimerer vold. Koranen udtaler sig i høj grad også om familieliv, for eksempel: ‘Den mest forhadte handling af de tilladte ting for Gud er skilsmisse.’

Sådan er islam i sig selv og dets kulturelle udtryk tæt vævet sammen, og det kan være vanskeligt at afgøre, hvor det ene slutter og det andet begynder. Derfor må svaret til Linda Sanee være, at i stedet for at frikende islam er der -udefra min optik – brug for en reform blandt andet på de områder, hvor islam udtaler sig om familieværdier.

Sådan har også vestlig kristendom måttet reformere sig selv og er gennem de seneste 100 år faktisk lykkedes med at være meningsfuld i en moderne, materialistisk og individualistisk verden.

Linda Sanees almenmenneskelige fortælling

Til sidst: Mine indvendinger til trods er Linda Sanees bog en læseværdig almenmenneskelig fortælling om at finde sine egne ben og leve et liv på egne præmisser. Også danskere, som er vokset op i familier og miljøer med et snævert moralsk og kulturelt kodeks, kan genkende sig selv i hendes fortælling.

Alment er det også, når Linda Sanee hen mod slutningen smukt skriver om at tage livet eksistentielt alvorligt: “Jeg skal gøre mig umage med at leve det liv, jeg gerne vil. Jeg skal gå efter mine drømme. Jeg skal kæmpe for det, der giver mening for mig. Og så skal det være okay, at der også er hårde og usikre perioder, hvor ting kan være svære og udfordrende. Det er også en del af livet.”

Klik dig videre til mange flere boganmeldelser her.

Flemming Kloster Poulsen

Linda Sane

People's

Søstermanifestet

FLEMMING KLOSTER POULSEN

Flemming Kloster Poulsen er cand. teol., forfatter og tidligere præst ved Den danske Kirke i London. Før dette var han sognepræst ved Sankt Mortens Kirke i Randers. Gennem mange år har han optrådt som fortæller og foredragsholder, og han har skrevet en række bøger om litteratur, bibelhistorie og...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

25 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

SENESTE

DEBAT

POV International

HVAD ER POV?

REDAKTION

SKRIBENTERNE